

socialmedicinsk tidskrift

Sextionionde årgången häfte nr 5 1992

Redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Ann Appelgren, redaktionssekreterare
Elisabeth Natt och Dag, expedition

Redaktionsutskott

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge
Ulf Andersson, socialdirektör, Stockholm
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping
Arne Borg, direktör Äldrecentrum, Stockholm
Lars-Olov Bygren, professor i socialmedicin, Umeå
Jan Ekholm, professor i medicinsk rehabilitering, Stockholm
Axel Fugl-Meyer, professor i medicinsk rehabilitering, Umeå
Axel Gisslén, kommunalråd, Örebro
Gunnar Grimby, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Kenneth Holmstedt, socialdirektör, Västerås
Sven-Olof Isacson, professor i socialmedicin, Lund
Jonie Oscarsson, socialchef, Mölndal
Bengt Scherstén, professor i allmänmedicin, Lund
Jonny Schön, socialchef, Falun
Sune Sunesson, professor i socialt arbete, Lund
Leif Svanström, professor i socialmedicin, Stockholm
Gösta Tibblin, professor i allmänmedicin, Uppsala

Det är oetiskt att inte forska

Vård skall bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. Detta är tanken bakom Clarence Blomquists välkända ord. Ibland kan viktig kunskap endast fås genom att ställa frågor om känsliga förhållanden. Det är konflikten mellan behovet av ny kunskap och undersökningsdeltagarens behov av skydd som utgör utgångspunkten för detta temanummer av Socialmedicinsk tidskrift – ett nummer om forskningsetik.

Det är oetiskt att inte forska. Men forskningen står inte över den allmänna etikens principer. Därför inleds temanumret med en genomgång av några etiska principer. Dessa gäller autonomi, omsorg, integritet och rättvisa. Utöver detta krävs av forskaren personlig hänsyn och empatisk förmåga genom hela forskningsprocessen.

Det är oetiskt att inte forska. Därför behöver forskningsansatsen väljas med omsorg. Ibland kan det vara svårt att besvara en fråga som ännu är obearbetad och

främmande. Detta illustreras i samband med studier av transplantation, obduktion, självmord samt av anhörigas erfarenheter från någon närståendes sista levnadsår. Ett annat exempel rör information och frivilligt samtycke inför provtagning vid misstanke på cannabissmissbruk.

Det är oetiskt att inte forska. Därför behövs etisk granskning av forskningsprojekt. Denna uppgift åvilar de forskningsetiska kommittéerna, vars arbete beskrivs och diskuteras här.

Det är oetiskt att inte forska. Därför behövs utbildning i forskningsetik. Hur sådan utbildning kan utformas beskrivs med exempel från en forskarutbildningskurs vid Institutionen för socialmedicin vid Uppsala universitet. Det finns en växande litteratur inom området. En del av denna har tagits upp i en litteraturöversikt och bokrecensioner i detta nummer.

Det är oetiskt att inte forska. Det är därför det är så viktigt med forskningsetik.

Alice Rinell Hermansson Tore Nilstun

Gästredaktörer för detta temanummer är Alice Rinell Hermansson som är leg sjuksköterska och högskolelektor vid Centrum för omvårdnadsvetenskap, Uppsala universitet och Tore Nilstun som är docent och högskolelektor vid enheten för medicinsk etik, Lunds universitet.